

DARBA UN DZĪVES LĪDZSVARS COVID-19 LAIKĀ

Zaiga Krišjāne

LATVIJAS ĢEOGRĀFIJAS BIEDRĪBAS KOPSAPULCE

2021. GADA 27.MARTS

Demo
Mig

Aktualitāte

UZVEDĪBAS UN PARADUMU MAIŅA
COVID-19 IETEKMĒ

Līdz ar globālo Covid-19 vīrusa izraisīto pandēmiju 2020. gada sākums radījis nozīmīgus izaicinājumus daudzās dzīves jomas.

Latvijā līdzīgi kā citviet Eiropā un pasaulē valdība ieviesa ceļošanas un pārvietošanās ierobežojumus, lai samazinātu vīrusa izplatību.

Sabiedrības labjutība un indivīda spēja veidot sekmīgu darba un ikdienas dzīves balansu kļuvušas par ļoti aktuālām tēmām

Demo
Mig

Dati un metodes

UZVEDĪBAS UN PARADUMU MAIŅA
COVID-19 IETEKMĒ

iedzīvotāju aptaujas – CAWI

Respondenti 18-64 gadus veci Latvijas
iedzīvotāji

2020.gada jūnijā un jūlija sākumā

Izlase: 1473

2021.gada 7-9. marts

Izlase: 1023

Indivīda subjektīvā labjute

- Subjective wellbeing pētījumi Covid-19 ietekmē kļuvuši ļoti aktuāli:
 - Labjutes un garīgās veselības pētījumi (Martínez et al. 2020)
 - Stresa un emocionālā disbalansa pieaugums (Brooks et al. 2020; Holmes et al. 2020), labjute ģimenē (Prime et al. 2020).
 - Subjektīva labjute apvieno dažādu faktoru izvērtējumu, piemēram, ģimenes, darba, veselības vērtējums (Kau and Wang, 1995), demogrāfiskie rādītāji (Keng et al., 2000), algu līmenis, sadzīves nodrošinājums, pieeja pakalpojumiem dzīvesvietā (Ballas, Tranmer, 2012).
 - Labjutes kognitīvo dimensiju jeb apmierinātību ar dzīvi skata arī dzīvesvietas pievilcības kontekstā, kur perifērajos reģionos apmierinātība ar dzīvi vairāk saistīta ar ekonomiskajiem faktoriem, taču citviet svarīgāki 'netaustātiem' jeb kultūras aspekti (Pittau et al., 2010).

Demo
Mig

Latvija Covid-19 pirmā viļņa laikā

Paradumu maiņa Covid-19 ietekmē

Vientulības sajūta

Visvairāk ietekmēja
tos, kuri dzīvo vieni,
nodarbinātos
iedzīvotājus, kuriem
Covid-19 dēļ nākas
strādāt attālināti,
riska grupās esošos
iedzīvotājus

Līdzsvars starp privāto un darba dzīvi

Ļoti ietekmēja
nodarbinātos un
tos respondentus,
kuriem ģimenē ir
mazi bērni

Miega traucējumi, trauksme

Visvairāk
ietekmēja riska
grupās (hroniskas
saslimšanas,
vecums) esošos
iedzīvotājus

Alkohola lietošana

Paradumu maiņa
visbiežāk
novērojama
nodarbinātajiem
vecumā no 25- 44
gadiem

Demo
Mig

Ikdienas dzīves paradumu izmaiņas reģionos ārkārtējās situācijas laikā (ANOVA modelis)

	Darba un dzīves līdzsvars			Alkohola patēriņš			Darba režīms		
	M	SD	F	M	SD	F	M	SD	F
Rīga	2.66	0.99	6.84 **	1.71	0.94	3.89 **	2.79	1.07	3.80 **
Vidzeme	2.26	0.93		1.59	0.80		2.37	1.10	
Kurzeme	2.58	1.05		1.49	0.74		2.60	1.14	
Zemgale	2.67	0.96		1.54	0.76		2.70	1.10	
Latgale	2.32	0.98		1.52	0.73		2.59	1.09	
Pierīga	2.67	0.97		1.75	0.89		2.77	1.13	

Note: * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$

Reģionu iedzīvotāji Rīgā, Pierīgā un Zemgalē bija vairāk pakļauti Covid-19 ieviesto ierobežojumiem, jo tas vairāk prasīja izmaiņas ikdienas rutīnā.

Tika konstatēts, ka darba un privātās dzīves līdzsvars ievērojami vairāk tika traucēts tiem, kas dzīvo blīvāk apdzīvotās valsts centrālajā daļā. Kā liecina pētījums un arī jaunākie statistikas dati, attālinātais darbs biežāk bija sastopams Rīgas un Pierīgas iedzīvotāju vidū.

Reģionālās atšķirības izskaidrojamas ne tikai ar ikdienas rutīnas izmaiņām - attālinātais darbs un izglītība, bet arī ar iedzīvotāju blīvumu un brīvā laika pavadīšanas iespējām brīvā dabā. Subjektīvā iedzīvotāju labjutība mazākā mērā tiek ietekmēta tajos reģionos, kur iedzīvotāju blīvums ir mazāks un brīvāka pieeja brīvdabas aktivitātēm.

Ikdienas mobilitāte – braucieni uz darbu

	Katru darba dienu	Dažas reizes nedēļā	Reizi nedēļā	Dažas reizes mēnesī	Retāk	Nebrauca	Grūti pateikt
Pirms pandēmijas	58,9%	17,9%	2,4%	2,8%	1,5%	14,2%	2,3%
1. pandēmijas viļņa laikā	31,9%	24,0%	6,8%	6,0%	5,9%	23,0%	2,4%
2. pandēmijas viļņa laikā	31,7%	19,7%	4,6%	7,2%	6,3%	28,8%	1,6%

Attālinātais darbs

	Katru darba dienu	Dažas reizes nedēļā	Reizi nedēļā	Dažas reizes mēnesī	Retāk	Nekad	Grūti pateikt
Pirms pandēmijas	14,2%	8,3%	2,6%	5,7%	6,0%	60,9%	2,3%
1. pandēmijas viļņa laikā	24,8%	14,7%	3,7%	4,2%	3,2%	47,5%	1,9%
2. pandēmijas viļņa laikā	29,6%	12,8%	3,7%	4,0%	4,0%	44,1%	1,9%

Attālinātais darbs

		Katru darba dienu	Dažas reizes nedēļā	Reizi nedēļā	Dažas reizes mēnesī	Retāk	Nekad	Grūti pateikt
Pirms pandēmijas	Rīga	16,4%	10,2%	4,4%	7,7%	9,1%	48,5%	3,6%
	Pierīga	10,9%	7,3%	3,0%	5,5%	6,1%	65,5%	1,8%
1. vilņa laikā	Rīga	34,7%	17,9%	4,0%	3,6%	2,2%	34,7%	2,9%
	Pierīga	22,4%	12,1%	3,6%	5,5%	4,2%	51,5%	,6%
2. vilņa laikā	Rīga	42,7%	13,1%	4,7%	3,6%	4,7%	29,6%	1,5%
	Pierīga	27,9%	13,3%	3,0%	3,6%	1,8%	47,9%	2,4%

Paldies par uzmanību!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

DemoMig

e-pasts: demomig@lu.lv